

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Påskedag - 17. april 2022

*Denne tekstgjennomgangen
vart publisert første gang i 2019.*

Prekentekest: Joh 20, 1-10
Lesetekst I: 2 Mos 15, 1-3
Lesetekst II: Kol 2, 12-15

«Det er gjennom å dø at vi fødes til evig liv»

Johannes – fluen på veggen

Johannes skriver med skarpere penn, med større kontraster enn de andre evangelistene. Det er død/liv, lys/mørke, mennesket/gud. Johannes er en kunstner, en dramatiker, et følelsesmenneske. Han er en spennende forfatter, for først kan det virke det som om han ser verden i sort/hvitt, men leser vi nærmere, ser vi at han er den blant evangelistene som aller mest utfyller og maler ut fortellingene, slik at vårt Jesus-bilde kan bli mer fargerikt og nyansert.

Johannes' fortelling om påskemorgen er meget detaljert, han skriver inn stoff som de andre evangelieforfatterne ikke har med. Man kan lure på hvorfor han har tatt med tilsynelatende unødvendige opplysninger, som hvem av disiplene som løp raskest og hvem som kom først inn i graven, nøyaktig hva Jesus hadde på hodet, eller hvordan klærne etter oppstandelsen var blitt dandert.

Det finnes flere svar på dette:

For det første er det Johannes' skrivestil: han har fugleperspektivet, han ser detaljene.

For det andre kunne det ha vært en måte å gi brevet troverdighet: tanken var at dess flere detaljer et vitne kan frembringe, dess mer troverdig blir fortellingen.

Kanskje har han også hatt en agenda med å fremheve de ulike detaljene, slik som dette med at klærne var rullet. Det kan ha vært en måte å fortelle leseren at Jesu kropp ikke ble stjålet av sine disipler, slik ryktene sa, men at han selv hadde stått opp fra graven (og rullet sine klær).

Leserne

Hvem var de antatte leserne av Johannesevangeliet?

I de tre andre evangeliene ser vi at Jesus ofte ber disiplene om ikke å snakke om at han var Messias (Matt 16, 20; Mark 8, 29-30; Luk 9, 20-21). Hos Johannes er det mer åpen og fri bruk av begrepet (jmf. Joh 4, 25-26). Det kan skyldes at det i Galilea var store religiøse og politiske forventninger knyttet til Messias-begrepet.

Like betent var det nok ikke i Johannesevangeliets kontekst (området rundt Efesos). I tillegg ser vi at jødiske ord som «Rabbi» og «Messias» ofte blir forklart hos evangelisten Johannes (jmf. Joh 4,25; Joh 1,38). Det er derfor gode grunner til å anta at brevet ble skrevet for lesere utenfor den jødiske tradisjonen og kulturen.

Jesus og Johannes

Selv om evangeliet etter sin datering må ha blitt skrevet når Johannes var godt oppe i årene, er det med ungdommens sort-hvite kjærlighet Johannes ser Jesus. Forfatteren beundrer Jesus grenseløst, og gjennom disse brillene skriver han sitt evangelium. Han ser bak mennesket, han ser Jesu Guddom som lyser gjennom mannen fra Nasareth. Han ser Mesteren med kjærlighetens øyne. Det

er ikke uten grunn at han har blitt kalt kjærlighetens apostel, og «han som Jesus hadde kjær». Han omtaler seg selv som «han som Jesus hadde kjær» flere steder, også i påskedagsfortellingen. Dette har vært omdiskutert: dreier dette seg virkelig om forfatteren selv? En annen teori er at det kan ha vært en betegnelse på ham som evangelieforfatteren brukte som hovedkilde. Uansett er det sikkert at Johannes hadde Jesus kjær. Han som også har blitt kalt «han som lente seg mot Jesu bryst.» jmf. Joh 13,25, gresk oversettelse. Det synes som om det viktigste for Johannes var å gjengi mest mulig Jesus-ord. Evangeliet består derfor i store deler av taler av Jesus, med fortellinger innimellom som for å veve disse sammen. Dagens tekst er en av disse fortellingene.

Å fødes til evig liv – prekenbilder:

- *Jona i fisken.* Jesus blir som Jona, dratt ned i en hule – riktignok ikke i en magehule, men et gravkammer, og spyttet ut av en større kraft tre dager etterpå, ut i lyset og livet. En avlegger av dette bildet er særlig aktuelt hvis det holdes dåp under gudstjenesten: i dåpen blir vi, som Jona, frelst gjennom vann.
- *Sommerfuglen.* På gamle gravsteiner forekommer det bilder av sommerfugler, denne skapningen som er som en død inne i en puppe før den kryper ut fra «graven» og flyr ut i livet.
- *Olav den Hellige.* Han som døde, man vant evig seier likevel.
- *Seier'n er vår.* For deg som liker sportsmetaforer.
- Moment fra foredrag over temaet *følelser*: «Alt levende som begravnes, kommer opp igjen»

«Det er gjennom å dø at vi fødes til evig liv»

(Frans av Assisi)

Salmeforslag:

NoS 206 Dine hender er fulle av blomster

NoS 195 Krist stod opp av døde

NoS 197 Deg være ære

Linda Aune Aurdal

Kapellan i Stjørdal menighet

Linda.Aune@stjordal.kommune.no